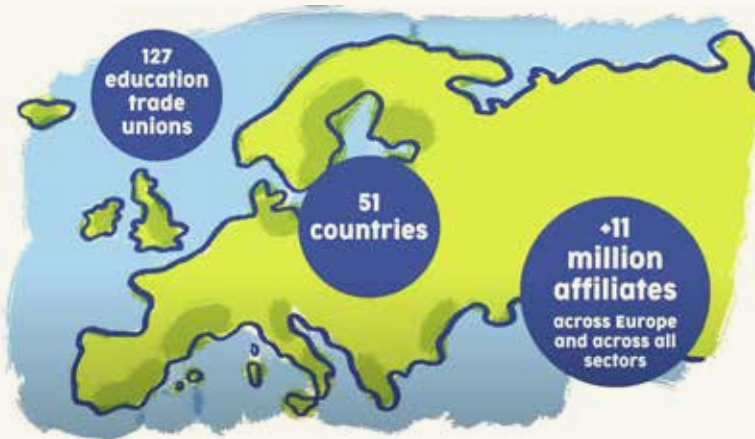

ETUCE Conference 2024

De Europese onderwijsvakbonden verzamelen in Budva (Montenegro) en COC was erbij!

KRIS DELCROIX

Sommigen onder u kennen Budva als een parel aan de Montenegrijse Riviera. Jaarlijks bezoeken een paar honderdduizenden toeristen het stadje aan de Adriatische Zee met nog geen 20.000 inwoners, vooral tussen de maanden april en oktober. Daarna maakt Budva zich op voor een winterslaap. Maar niet dit jaar: eind november trad het kustplaatsje in het ex-Joegoslavische ministaatje op als host voor het vierjaarlijkse congres van ETUCE. Zo'n 300 Europese onderwijsvakbondsmensen kwamen er samen om de situatie van het onderwijs in Europa te analyseren en te zien hoe ze gezamenlijk bepaalde uitdagingen en problemen kunnen aanpakken.

'ETUCE is the European education unions' & 'The European education unions are ETUCE'

ETUCE staat voor 'European Trade Union Committee for Education' (in het Frans gekend onder de afkorting CSEE, voluit 'Comité syndical européen de l'éducation'). De organisatie is in 1977 binnen ETUC ('European Trade Union Federation' ofte 'Europees Vakverbond') opgericht als federatie van Europese onderwijsvakbonden. Dat zijn er heel wat: vandaag zijn er bij ETUCE 127 onderwijsvakbonden aangesloten uit 51 landen, van Groenland (Denemarken) en IJsland in het westen tot Rusland (momenteel weliswaar geschorst), Kazakstan en Kirgizië in het oosten en van Noorwegen in het noorden tot Israël (jawel!) in het zuiden. Daarmee telt ETUCE zo'n elf miljoen leden uit de Europese onderwijswereld of om het wat beeldender uit te drukken: zowat een hele Belgische bevolking!

In 2010 schaarde ETUCE zich onder de paraplu van EI ('Education International'), waar het nu functioneert als de 'EI Regional Structure in the European Region'.

Europees op twee niveaus: de EU ...

Ofschoon onderwijs binnen de Europese Commissie geen afzonderlijke bevoegdheid is, houdt de EU zich wel degelijk heel veel en intens bezig met onderwijs. Zo publiceerde de Europese Commissie op 25 oktober 2022 (een maand voor de lancering van ChatGPT!) haar "Ethical guidelines on the use of artificial intelligence and data in teaching and learning for educators." Ondanks dat AI momenteel wellicht de snelst groeiende technologie ter wereld is, is dat document twee jaar na verschijnen nog altijd een stevig fundament

voor onderwijspersoneel in lager en secundair onderwijs.² In datzelfde jaar publiceerde de Raad van de Europese Unie een 'aanbeveling' om *microcredentials* (certificaten voor de leerresultaten van kleine leerervaringen, zoals een korte cursus) in het kader van levenslang leren Europees te gaan benaderen zodat ze overal in de EU naar waarde kunnen geschat worden.³ Het is belangrijk dat vakbonden het EU-onderwijsbeleid (en daarmee bedoel ik elke beslissing of aanbeveling van de EU met mogelijke gevolgen voor onderwijs) op de voet volgen, maar dat is onbegonnen werk voor elke onderwijsvakbond afzonderlijk. Daarom is er ETUCE: het volgt alles nauwgezet op en informeert grondig z'n leden.

... en het grotere Europa

Zoals hierboven al aangegeven bekijkt ETUCE Europa een pak ruimer dan de huidige 27 EU-lidstaten. Er gebeurt immers ook heel wat op het gebied van onderwijs op Europees niveau boven en buiten de EU. Een van de mooiste voorbeelden daarvan is wel de Bolognaverklaring. In 1999 (toen de EU nog maar vijftien lidstaten telde) tekenden 29 Europese onderwijsministers een akkoord waarmee ze een 'European Higher Education Area (EHEA)' ('Europese ruimte voor hoger onderwijs') oprichtten. Er kwam in al die landen een gelijkaardige bachelor-masterstructuur (bama), er werden afspraken gemaakt over overdracht van studiepunten en bidiplomerings, studenten en docenten konden voortaan overal in Europa (ruimer dan de EU) kennis opdoen. Het leek wel terug naar ... de Middeleeuwen, toen onze voorgangers ook heel Europa rondtoerden op zoek naar kennis aan de pas opgerichte universiteiten (Bologna op kop). Vandaag zijn 49 landen aangesloten bij de EHEA, die daarmee de grenzen van de EU ver overschrijdt, net zoals ETUCE.

1. Over EI en de deelname van COC aan het 'Education International's 10th World Congress' deze zomer in Buenos Aires (Argentinië) berichtten we reeds in *Brandpunt*, 52/2 (oktober 2024).

2. De gids is te raadplegen op: <https://education.ec.europa.eu/news/ethical-guidelines-on-the-use-of-artificial-intelligence-and-data-in-teaching-and-learning-for-educators>.

3. Zie <https://education.ec.europa.eu/nl/education-levels/higher-education/micro-credentials>.

ETUCE op het Europese forum

ETUCE houdt niet alleen de vinger aan de pols in het EU- en ruimere Europese onderwijslandschap om z'n leden te informeren. Het probeert ook de collectieve stem te zijn van die organisaties. Een stem die niet alleen overlegt, maar zich ook op het ruimere forum laat horen. Zo lanceerde ETUCE in het kader van het algemene lerarentekort in heel Europa op 15 mei 2023 de campagne #MakeTeachingAttractive! met 10 'sleuteleisen' (van links naar rechts afgebeeld op het campagnebeeld):

- Zorg voor passende en competitieve lonen!
- Waardeer, respecteer en versterk het lerarenberoep!
- Zorg dat de werkdruk onder controle blijft en zorg voor een goede werk-privébalans!
- Zorg voor kwaliteitsvolle professionalisering!
- Verzeker de sociale dialoog!
- Veranker gelijkheid en diversiteit!
- Creëer veilige en stabiele arbeidsomstandigheden!
- Ondersteun een effectieve carrière-start met het oog op personeelsbehoud!
- Bevorder professionele autonomie!
- Creëer een democratische schoolcultuur!

Met woorden als het kan, met actie als het moet

Soms volstaan woorden op zich niet en moeten ze met actie onderstreept worden. Zo nam ETUCE (met de E van Europees) op 12 december 2023 deel aan de grote Europese betoging die door ETUC

georganiseerd werd onder het motto 'Stop Austerity!'. Gewapend met borden met de tien hierboven vermelde sleuteleisen manifesteerde ETUCE mee tegen de plannen van de Europese Commissie om het 'Stabiliteits- en Groeipact' (met snoeiharde begrotingsmaatregelen voor de komende jaren), dat tijdens de 'coronajaren' on hold was gezet, in verstrengde vorm te heractiveren. Dat zou desastreuze gevolgen hebben, zeker in de publieke sector: strenge overheidsbesparingen nekken precies die sectoren die voor een maatschappij zo cruciaal gebleken zijn tijdens de coronapandemie, met name zorg, cultuur en ... onderwijs.

ETUCE Conference 2024

Het was al acht jaar geleden dat het voltallige congres (zeg maar het 'parlement') van ETUCE fysiek was bijeengekomen (Belgrado, Servië, 6-8 december 2016). De voor 2020 geplande bijeenkomst ging door de coronapandemie niet door. In 2022 werd er in Luik een kleinschalige 'Special Conference' georganiseerd, maar het was wachten tot november 2024 om weer voltallig fysiek verzamelen te blazen, zoals gezegd in het Montenegrijnse Budva.

Het congres had plaats in moeilijke omstandigheden. ETUCE kwam het voorbije jaar financieel in zwaar weer terecht. Door het kordate optreden van afscheidnemend voorzitter Larry Flanagan en het ETUCE Committee en dankzij de ondersteuning van EI werden de problemen efficiënt aangepakt (zo werd de algemeen directeur van ETUCE vervangen door onze Nederlandse AOb-collega Jelmer Evers, die we bij deze nog eens van harte proficiat en veel moed toewensen bij z'n nieuwe opdracht) en kon het congres (in wat verkorte vorm) plaatsvinden. Het hoeft geen verwondering te wekken dat er flink wat gediscussieerd is over maatregelen om dergelijke perikelen in de toekomst te vermijden.

Inspirerende woorden

Na de opening van het congres sprak de Zuid-Afrikaanse onderwijsvakbondsmans Mugwena Maluleke, die het Apartheidsregime nog aan den lijve heeft meegemaakt en deze zomer in Buenos Aires verkozen is tot EI-voorzitter, de collega's toe. De oud-leraar wiskunde, met een hart voor literatuur en filosofie, heeft zich in de loop der jaren ontpopt tot een wonderlijk retorisch talent. Bij het begin van z'n speech verwees hij naar Shakespeare: "'To be or not to be' becomes the question for the teaching profession" en hij eindigde daar ook mee: "'To be or not to be' is not only a question of resistance, but also of action!" Tussendoor citeerde hij ook de Frans-Martinikaanse filosoof Frantz Fanon: "Each generation must discover its mission, fulfill it or betray it, in relative opacity" en hij koppelde daar onze eigen missie aan vast: "Let us be the generation that stands up for public education, for the dignity of teachers, and for a future

where knowledge and hope prevail over ignorance and despair”.

De nieuw verkozen ETUCE-voorzitter John MacGabhahn ging daarop in: “Education is a fundamental element of the common wealth, it’s a public good” en hij vervolgde: “Education is not limited to early childhood education, or to primary education, or to secondary education, or to higher education. If we believe education is a public good, we also believe in lifelong learning.”

En daarmee was het thema van het congres stevig gelanceerd.

‘Fighting for the Future of Public Education in a Social Europe’

Zo luidde inderdaad het hoofdthema van het congres, dat daarmee heel nauw aansloot bij de ‘Go Public! Fund Education’-campagne die EI in januari 2023 lanceerde. In tijden van verregerende verrechtssing in Europa en met oorlogen binnen drie landen die lid zijn van ETUCE (Oekraïne, het geschorste Rusland en Israël), is dat thema actueler dan ooit.

Kersvers algemeen directeur Jelmer Evers citeerde uit ‘Lord of the Rings’: “‘I wish it need not have happened in my time,’ said Frodo. ‘So do I,’ said Gandalf, ‘and so do all who live to see such times. But that is not for them to decide. All we have to decide is what to do with the time that is given us.’”

En dat is wat we deden. De paar dagen die we met de driehonderd congresdeelnemers in Budva hadden, werden wel besteed. Op onze werktafels lagen dertien resoluties (over hoe de verrechtssing in

Europa aan te pakken, het lerarentekort, onderzoek, autonomie van onderwijspersoneel en onderzoekers, inclusie en gelijkheid als antwoord op uitsluiting en discriminatie ...), een ‘Statement on Peace’ en een diepgaande nota over artificiële intelligentie (‘Policy Paper on the Impact of AI-Enabled Technologies on Education’). Er werd gediscussieerd, geoord, overtuigd en gestemd. Of zoals onze Italiaanse vakbondscollega Gianna Fracassi het verwoordde: “Unions are bastions of democracy.”

Het congres in Budva bewees nogmaals waar ETUCE voor staat:

“ETUCE is the European Education Unions.

The European Education Unions are ETUCE.

Together, we are workers, teachers, academics, and education personnel. United we have a voice.

United we are strong.

Together we make a difference and shape the future of education in Europe.”

Little Belgium

In België hadden de zeven onderwijsvakbonden (ACOD Onderwijs, CGSP Enseignement, COC, COV, CSC Enseignement, SLFP Enseignement, VSOA Onderwijs) het congres samen voorbereid. Onder de noemer ‘Belgian Education Unions’ dienden we gemeenschappelijk 25 amendemen-

ten in, waarvan het gros aanvaard werd, de meeste zelfs zonder discussie. *L’union fait la force* ... Voor de amendementen die verdedigd moesten worden, nam de zevenkoppige delegatie onbevreesd en vol overtuiging het woord.

Conclusie: ze hebben ons Belgen in Budva, net als deze zomer in Buenos Aires, gehoord en ons secure amenderingswerk werd door velen gewaardeerd.

2023-2024: een jaar van congressen

Met de deelname aan de ETUCE Conference in Budva sloot COC een jaar van syndicale congressen af om u tegen te zeggen: in oktober 2023 was er het vierjaarlijkse COC-congres over digitalisering in Oostende, deze zomer ‘EI’s 10th World Congress’ in Buenos Aires, half oktober het Nationale ACV-congres ‘Werk, daar is werk aan’ in Brugge en eind november het ETUCE-congres in Budva. Het was een boeiend jaar vol pittige discussies, boeiende uitwisselingen en het samenkomen van ideeën. En laat dat nu net de etymologische betekenis van het Latijnse ‘congressus’ zijn: samenkomen!

